

14.5.2014

Yhtenäiskoulun johtokunnan kokouksen pöytäkirjan ote

Aika	ma 5.5.2014 klo 17.30
Paikka	Koulun opettajien huone
Läsnä	Elina Ussa (puheenjohtaja), Heli Kuusipalo (varapj), Arja Malmström, Juhani Lemetti, Jari Terviö, Pia Nyberg, Antti Kainulainen, Tiia Niskanen, Rewina Teklai Abera, Samuel Gonzales, Sari Tiitta ja Sari Sola (sihteeri)

§ 5

Lausuntopyyntö palveluverkon kehittämisestä Käpylän alueella

Opetuslautakunnan suomenkieliseen jaoston päätettäväksi on tarkoitus viedä 27.5.2014 seuraava esitys, josta opetusvirasto pyytää johtokunnan lausuntoa:

1) Vaihtoehtoisesti 1.8.2015 alkaen

a) yhdistetään Koskelan ala-asteen koulu, Käpylän peruskouluja Yhtenäiskoulu yhtenäiseksi peruskouluksi sekä luovutaan Yhtenäiskoulun tiloista ja luovutetaan tilaa Koskelan ala-asteelta ruotsinkieliselle perusopetukselle

tai

b) yhdistetään Käpylän peruskoulu ja Yhtenäiskoulu yhtenäiseksi peruskouluksi ja laajennetaan Koskelan ala-asteen koulu 1-6 - luokkien kouluksi. Alueelle tulee laajennettu oppilaaksiottoalue. Yhtenäiskoulun tiloista luovutaan.

2) Yhtenäiskoulun lukio ja Alppilan lukio yhdistetään yhdeksi lukioksi 1.8.2015 alkaen, jonka sijoituspaikkana on nykyinen Alppilan koulurakennus Alppiharjussa. Yhtenäiskoulun lukion tiloista Käpylässä luovutaan.

Johtokunta päätti antaa lausunnon Käpylän palveluverkon kehittämisestä. Yhtenäiskoulun peruskoulun ja lukion oppilaskunnat ovat antaneet oman lausuntonsa asiasta ja ne lähetetään, yhdessä Yhtenäiskoulun johtokunnan lausunnon kanssa, opetusvirastoon ja opetuslautakunnalle.

Sari Sola
sihteeri

Helsingin kaupungin opetusvirasto
 Perusopetuslinja
 Nuoriso- ja aikuiskoulutuslinja
 opetusvirasto@hel.fi

Yhtenäiskoulun johtokunnan lausunto koskien palveluverkon kehittämistä Käpylän alueella – 15.4.2014 ryhmäkirje 34

Kuultuaan peruskoulun ja lukion henkilökuntaa, oppilaskuntaa ja vanhempia Yhtenäiskoulun johtokunta lausuu opetusviraston ehdotuksista seuraavaa:

Yhtenäiskoulu on pedagoginen kokonaisuus, jossa yhteistyö perusopetuksen ja lukiokoulutuksen kesken on luontevaa ja hyödyttää molempia osapuolia. Yhteinen opettajakunta ja **tehokkaassa yhteiskäytössä olevat koulutilat** tekevät siitä myös taloudellisesti kannattavan yksikön, jossa hyötyala (hym²) on oppilasta kohden 7,2 m², mikä on huomattavasti pienempi kuin Helsingissä keskimäärin (peruskouluissa n 14 m² ja lukiossa 8,5 m²). **Yhtenäiskoulu ylittää jo nyt tehostetun tilankäytön tavoitteet.** Yhtenäiskoulua tulee tarkastella yhtenä kokonaisuutena, ei kahtena opetusviraston alaisena erillisenä yksikkönä.

Alueella olevista laskennallisesti **ylimääräisistä tiloista pitää luopua siellä, missä ylimääräistä tilaa on.** Tarkasteltavaksi tulee ottaa myös Käpylän peruskoulun rakennukset; esimerkiksi sisäilmaongelmista kärsivä Väinölän rakennus.

1. Käpylän alueen koulujen yhdistäminen ja Yhtenäiskoulun tiloista luopuminen 1.8.2015 alkaen

Johtokunta ei pidä Käpylän peruskoulun ja Yhtenäiskoulun yhdistämistä yhte-näiseksi peruskouluksi ja Yhtenäiskoulun tiloista luopumista perusteltuna. Yhdistäminen ei paranna alueen opetuksen laatua eikä palvele alueen koululaisten ja heidän perheidensä tarpeita. Yhdistäminen ei edistä lausuntopyynnössä esitettyjä koulutuspoliittisia tavoitteita eikä ole taloudellisilta vaikutuksiltaan kustannustehokkain, kun tarkastellaan koko alueen kouluverkkoa ja -kiinteistöjä sekä niihin kohdistuvia investointeja. Samoin perustein johtokunta ei pidä vaihtoehtoa b perusteltuna.

Yhtenäiskoulun johtokunta edellyttää, että **opetuslautakunta velvoittaa opetusviraston** selvittämään vaihtoehtoisia tapoja sopeuttaa palveluverkkoa. Yhtenäiskoulu peräänkuuluttaa nykyistä avoimempaa yhteistyötä opetusviraston, alueen koulujen ja varhaiskasvatuksen yksiköiden kanssa Käpylän palveluverkon suunnittelussa.

2. Yhtenäiskoulun lukion ja Alppilan lukion yhdistäminen 1.8.2015 alkaen

Johtokunta ei pidä Yhtenäiskoulun lukion ja Alppilan lukion yhdistämistä perusteltuna. Yhtenäiskoulun lukio tarjoaa opetussuunnitelman mukaiset lukiokurssit ja hyödyntää tämän lisäksi aktiivisesti sähköisiä oppimisympäristöjä, itsenäistä työskentelyä ja kampustarjontaa. Lukion mahdollinen lakkauttaminen hankaloittaa syksyllä 2014 aloittavien lukio-opiskelijoiden opintoja sekä vaarantaa LUVÄ (=maahanmuuttajien lukioon valmentava koulutus) koulutuksen, johon Yhtenäiskoulu on sitoutunut syksystä 2014 eteenpäin.

Yhtenäiskoulun johtokunta edellyttää, että **opetuslautakunta velvoittaa opetusviraston** selvittämään vaihtoehtoisia tapoja sopeuttaa palveluverkkoa esimerkiksi vahvistamalla eKampustoimintaa.

Pyydämme opetusvirastoa ottamaan huomioon tämän **lausunnon liitteenä olevat seikat**, joissa esitetään tarkempia tietoja koulun ja sen yksiköiden taloudesta, tilankäytöstä ja oppilasmääristä sekä pedagogisista vahvuuksista ja vastataan ryhmäkirjeessä esitettyihin näkemyksiin.

Peruskoulun ja lukion oppilaskunnat ovat antaneet omat lausuntonsa, jotka ovat tämän johtokunnan lausunnon liitteenä.

Helsingissä 15.5.2014

Elina Ussa
Johtokunnan puheenjohtaja

- Liite 1. Vastine esityksen taloudelliseen tarkasteluun
- Liite 2. Yksityiskohtainen vastine opetusviraston esitykseen
- Liite 3. Peruskoulun oppilaskunnan lausunto
- Liite 4. Lukion oppilaskunnan lausunto

Liite 1. Vastine esityksen taloudelliseen tarkasteluun

1. Peruskoulu

Keskimääräinen opetushinta Helsingissä on n. 9 111 €/oppilas (v. 2012). **Yhtenäiskoulun peruskoulun keskimääräinen opetushinta on kaupungin keskihintaa halvempi 8 845 €/oppilas (v. 2014)**, joten on vaikea nähdä taloudellisia perusteita koulun lakkauttamiselle.

Alueella on ylimääräistä tilaa, mutta Yhtenäiskoulun kiinteistöstä luopumisen sijaan pitäisi tarkastella tasavertaisesti alueen kaikkia rakennuksia. Kiinteistöjen kuluja on vertailtu alla olevassa taulukossa. **Yhtenäiskoulu on vertailussa kustannustehokkain kouluyksikkö tilankäytön suhteen.**

Koulu	Rakennus*	Vuokratkulut €/v	Oppilasmäärä	Koko m2
Yhtenäiskoulu		687 934 €	394	4 096
	Yhtenäiskoulu pk	360 027 €	211	**ei voi jakaa**
	Yhtenäiskoulu lu	327 907 €	183	**ei voi jakaa**
Käpylän peruskoulu			767	15 162
	Hykkylä	1 427 370 €	363	7 000
	Untamo	1 222 204 €	206	3 653
	Väinölä	**sis. Untamoon**	188	4 509
	Sofianlehto	80 266 €	12	**ei tiedossa**

*Yhtenäiskoulu on yksi rakennus, mutta vuokratkulut on jyvitetty oppilas-/opiskelijamäärien suhteessa peruskoululle ja lukiolle. Tilat ovat joustavasti yhteiskäytössä. Käpylän peruskoulun neliömäärään ei sisälly Sofianlehdon tilat.

Peruskoulun osalta taloudellinen kokonaistarkastelu voidaan tiivistää seuraavasti:

Säästökohde	Opetusviraston esitys	Todellinen säästö
Vuokrasäästö	450 000	440 000
Hallinnollinen säästö	379 000 - 427 000	85 000 - 105 000
Investointisäästö	9 500 000	5 700 000
Yhteensä €	10 329 000 – 10 377 000	6 225 000 – 6 245 000

Vuokrasäästö: Yhtenäiskoulun vuokra- ja kiinteistökulut ovat 427 000 €, johon on lisätty n. 4% vuosikorotus = arvioitu vuokrasäästö 2015. Koskelan ala-astetta lukuunottamatta alueen **muiden koulukiinteistöjen vuokrat ovat korkeampia kuin Yhtenäiskoulun.**

Hallinnollinen säästö: koostuu pääosin koulukohtaisista tuntikehyksistä (alakoulu 25 vvt ja yläkoulu 90,2 vvt), jotka opetusviraston mukaan (suluissa johtokunnan tieto) ovat Yhtenäiskoulun osalta 294 658 € (237 081 €) ja Koskelan ala-asteen osalta 28 135 €.

Ehdotuksessa ei ole huomioitu yhdistämisen kertaluonteisia kuluja - esim. muuttokulut, tilojen järjestelyyn liittyvät rakennuskulut, arviona noin 15 000 -35 000 €.

Huomioimatta ovat myös pysyväluonteiset kulut - lisääntyneet apulaisrehtori- ja koulusihteeripalvelut ja kasvavat siivous- ja ylläpitokulut, jotka varovaisen arvion mukaan ovat 100 000 – 120 000 €.

Investointisäästö: Investointisäästöjä sanotaan syntyvän 9,5 milj. €, jos Yhtenäiskoulun perusparannuksesta luovutaan. **Peruskoulun osuus investoinneista on n. 5,7 milj. €.** Alueella on tarkastelujaksolla tulossa kolmen koulurakennuksen perusparannus: Yhtenäiskoulu, Väinölä ja Untamo. Näiden kokonaiskustannukset ovat yhteensä 30 milj. €. Yksittäisi-

sistä investoinneista **Yhtenäiskoulun perusparannus on kaikkein halvin ja sen vuokra-vaikutukset ovat pienimmät.**

Koulu	Rakennus	Investointikulut (Tilakeskuksen arvio)
Yhtenäiskoulu		9 500 000 €
	Peruskoulu	5 700 000 €
	Lukio	3 800 000 €
Käpylän PK		20 500 000 €
	Untamo	10 000 000 €
	Väinölä	10 500 000 €

Tarkastelun ulkopuolelle on jätetty **väistötilakulut**, kun alueen perusparannuksia suoritetaan. Nämä määräytyvät yleisesti käytettävissä olevan kiinteistön vuokratason mukaan, mutta voivat nousta, mikäli väistötiloina toimivat rakennukset eivät sellaisenaan ole sopivia opetuskäyttöön ja niissä tarvitaan muutostöitä.

2. Lukio

Keskimääräinen opetushinta Helsingissä on 7 335 €/päivälukion oppilas. Johtokunta toteaa, että **Yhtenäiskoulun lukio** toteuttaa opetusta kaupungin keskihintaa halvemmalla **6 650 €/päivälukion oppilas**, joten on vaikea nähdä taloudellisia perusteita sen lakkauttamiselle.

Johtokunta pitää esityksen taloudellista tarkastelua rajallisena ja likimääräisenä. Siinä ei yksilöidä, mistä 500 000 € toimintamenosäästöt koostuvat.

Säästökohde	Opetusviraston esitys	Todellinen säästö
Investointisäästö	9 500 000	800 000
Vuokrasäästöt	325 000	0
Muu säästö	500 000	0
Yhteensä	10 325 000 €	823 600 €

Investointisäästö: Lukion laskennallinen osuus on n. 3,8 milj. €. Alppilan perusparannuksen kustannusarvio on n. 12 milj. €, josta Yhtenäiskoulun opiskelijoiden laskennallinen osuus on noin neljännes eli 3 milj. € (uudessa lukiossa lukiolaisia on 640, joista yhtenäiskoululaisia n. 160). Jo vuonna 2016 alkavan Alppilan perusparannuksen ajaksi tarvitaan **väistötilat**, joiden kustannuksia **ehdotus ei myöskään tuo esiin**.

Vuokrasäästö: Alppilan kiinteistön vuokrakulu on 1 360 672 €. Yhtenäiskoululaisten osuustästä n. neljännes eli 325 000 € siirtyisi siis Alppilasta maksettavaksi.

Alueella toimiva Helsingin luonnontiedelukio on jätetty tarkastelun ulkopuolelle. Kokonaisuuden vuoksi on kuitenkin muistettava että Luonnontiedelukion vuokra yksityiselle vuokranantajalle on 1,2 milj. €/v.

Muu säästö: Esitettyjä säästöjä hallinnollisissa kuluissa (koulusihteerin, rehtorin ja apulaishuhtorin palkkakulut sekä kouluisäntäpalvelut) ei toisen asteen opetuksessa voida irrottaa opetustoiminnasta. Myös johtokuntapalkkioissa (n. 3400 € /v) ja kv-toiminnasta saatavat säästöt ovat näennäisiä, koska Yhtenäiskoululla on yhteinen johtokunta ja kv-toiminnan määrärahat myönnetään vuosittain. **Säästö syntyy** opettajien palkoista, eli **kurssitarjonnasta**. Jos sitä pienennetään, ryhmäkoot suurenevät. Nyt sekä Alppilassa että Yhtenäiskoulussa lukior ryhmät ovat pääosin täynnä. Säästö esitetyllä tavalla leikkaa tuntikehystä Alppilassa 17,7%.

Liite 2. Yksityiskohtainen vastine opetusviraston esitykseen

1. Esityksen perusteluosio on puutteellinen

Lausuntopyynnössä todetaan, että ”tarkastelu perustuu opetuslautakunnan hyväksymiin koulutuspoliittisiin linjauksiin (olk 31.1.2012 § 7) sekä kaupungin strategiaan tavoitteisiin ja talousarvio-ohjeisiin.” Koulutuspoliittisia linjauksia ja taloutta sivutaan lausuntopyynnössä, sen sijaan kaupungin strategian osalta perusteluja ei lausuntopyynnössä täsmennetä. Sen vuoksi Yhtenäiskoulun johtokunnan lausunto pohjaa tältä osin Helsingin kaupungin strategiaan 2013-2016.

Ehdotus ja siihen liittyvä käsittely ovat ristiriidassa kaupungin strategiasaan esittäminen arvojen, tavoitteiden ja mittareiden kanssa. Kaupunki kirjaa asukaslähtöisyyden sekä osallisuuden ja osallistumisen päätöksentekoon keskeisiksi arvoikseen ja korostaa, että Helsinki on avoin ja osallistava kaupunki, jossa ”kaupunkilaiset ovat mukana yhteisön jäsenenä ja päätöksentekoprosessit avataan kaupunkilaisille ja ”edustuksellista demokratiaa vahvistetaan, kaupunkilaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään ja niitä koskevia menetelmiä parannetaan.” **Ehdotuksen ja sen valmistelun aikataulu on aivan liian tiukka, vaihtoehtoisia säästökohteita ei ole arvioitu eikä tehdyn esityksen seurauksia ole punnittu.** Koulujen ja asukkaiden kuuleminen jää vaillinnaiseksi. Opetusviraston kyky selkeyttää ehdotuksen taustalla olevia tietoja on ollut puutteellista.

Strategiassa todetaan, että ”Koulujen eriarvoistumiskehitys pysäytetään ja lähikoulun merkitystä vahvistetaan”. Ehdotus on ristiriidassa lähikouluperiaatteen kanssa. On kyseenalaista, palveleeko syntyvä, valtakunnallisessakin mittakaavassa suuri peruskouluyksikkö kaupungin tasolla eriarvoistumiskehityksen pysäyttämistä. Ja onko ehdotuksessa otettu huomioon koulujen sisäinen eriarvoistumiskehitys, jossa esim. painotetussa opetuksessa olevat oppilaat ja muut oppilaat, erityisryhmät ja maahanmuuttajataustaiset oppilaat on eriytetty.

Ehdotus jättää täsmentämättä, **mihin mahdollisesti vapautuvaa tilaa aiotaan käyttää.** Maininta tilojen avaamisesta asukkaiden ja kolmannen sektorin käyttöön on säästöjen arvioinnin kannalta riittämätön. Rakennus on koulurakennus, joten jos sitä tullaan käyttämään edelleen kouutilana, esimerkiksi väistötiloina perusparannusten aikana, tulisi nämä seurauskulut tuoda esiin, jotta ehdotuksen taloudellisia kokonaisvaikutuksia voitaisiin arvioida.

Koulun perusparannuksen hankesuunnittelu on jo käynnissä. Jos siitä luovutaan, rahaa on nykyisen tiedon mukaan käytetty yli 14 000 €. Olkoonkin, että summa ei ole suuri kokonaistaloudellisesti, herättää menettelytapa kysymyksiä demokraattisen ja avoimen päätöksenteon näkökulmasta. Miksi perusparannushankkeen suunnittelun jatkumisen muodossa koululle luotiin mielikuva, että toiminta ei ole uhattuna?

Opetuksellinen yhtenäisyys: Yhtenäiskoulussa oppilas opiskelee todellisessa yhtenäisessä peruskoulussa. Tilat ovat yhteiskäytössä, ja koulun toimintakulttuuri on suunniteltu tukemaan ja edistämään yhteisöllisyyttä. Opetuksellisen yhtenäisyyden näkökulmasta on valitettavaa, että esityksessä ei tuoda esiin yhdistettävien koulujen kielipainotuksia. **Yhtenäiskoululla alkaa varhennettu englanti 1. luokalla ja ranskan opetus 4. luokalla, Käpylän peruskoulussa on varhennettu espanja, englannin opetus alkaa kolmannelta luokalta ja ranskan opetusta ei ole.**

Liikenneturvallisuus: Käpylän aluetta halkoo useampi vilkasliikenteinen väylä. Näistä valtakunnallisestikin vaarallisimmaksi on todettu osuus, jonka muodostavat Tuusulantien jatkeena toimiva Mäkelänkatu ja sen risteäminen Koskelantien kanssa. Koulumatka esimerkiksi Länsi-Käpylästä Käpylän peruskouluun on kartalla vain muutamia satoja metrejä, mutta turvallinen reitti alikulun kautta moninkertaistaa oppilaiden koulumatkan. Lapsia

kulkee Mäkelänkadun yli Yhtenäiskouluun, mutta näissä tapauksissa lasten vanhemmat ovat jo koulun valintaa tehdessään vapaaehtoisesti sitoutuneet kuljettamaan lapsensa kouluun ja koulusta. Osa lapsista käyttää myös alikulkua, joka on Yhtenäiskoulun kohdalla.

Oppilaaksiottoalue: Yhtenäiskoulun johtokunta on jo aiemminkin suhtautunut myönteisesti koko alueen yhteiseen oppilaaksiottoalueeseen (lausunto 9.5.12). **Yhtenäiskoulun oppilaaksiottoalue on poikkeuksellisen pieni.** Yhteisen oppilaaksiottoalueen vaihtoehtona voidaan myös harkita nykyisten oppilaaksiottoalueiden uudelleen määrittelyä. Opetusviraston esityksen taulukosta 2 ilmenee, että alueen oppilasmäärän lasku on tilapäistä: alueelle on jo valmistumassa ja kaavoitettu useita kerrostaloja. Näin ollen myös koko Yhtenäiskoulun rakennuksesta luopuminen on lyhytnäköistä.

Erityisluokkaverkko: Käpylän alueella erityisluokkaverkko (erityis-, integroitu- ja S2-opetus) on painottunut Käpylän peruskouluun ja osin Koskelan ala-asteelle. Yhtenäiskoululla on erittäin hyvät valmiudet tämänkin tyyppiseen opetukseen. Yhtenäiskoulu haluaa yhdessä opetusviraston ja alueen muiden koulujen kanssa kehittää erityisluokkaverkkoa ja vastaanottaa erityisluokkia, jos se parhaiten palvelee alueen lapsia ja kouluja.

Koulutustakuu: Yhtenäiskoulu on ollut aloitteellinen ja hakenut LUVA-koulutusta, jonka on tarkoitus alkaa syksyllä 2014. **Yhtenäiskoulussa perusopetuksen ja lukiokoulutuksen yhteistyö on merkittävä etu LUVA-koulutuksen toteutuksessa.** Linjaus, jonka mukaan peruskoulut ja toisen asteen oppilaitokset toimivat eri rakennuksissa, on turhan joustamaton. Lukiokoulutuksen pedagogiset tarpeet ovat monelta osin yhteiset perusopetuksen kanssa. TVT-tilat ja -välineistö ovat Yhtenäiskoulussa joustavasti koko koulun oppilaiden, opiskelijoiden ja opettajien yhteiskäytössä nykypedagogisesti hyödynnettynä, esimerkiksi ilmiöopetusta toteutettaessa.

Kamukset: Yhtenäiskoulun lukio toimii osana kampusaluetta. Sen yhteistyö alueen muiden lukioiden kanssa on aktiivista. Opiskelijoiden yksilölliset valinnat toteutuvat Yhtenäiskoulussa ja kampuksella. Yhtenäiskoulussa on erityisesti kehitetty verkkopedagogiikkaa ja opiskelua tietoverkoissa.

2. Käpylän palveluverkon kehittäminen

Väestöennusteet, oppilasennusteet ja tilakapasiteettilaskelmat sisältävät paljon epävarmuustekijöitä - esimerkiksi alueelle kaavoitetun asuntorakentamisen, demografisten tekijöiden kuten sukupolven vaihdoksen, sekä tilojen tarkoituksenmukaisuuden kannalta - jotka on selvitettävä perusteellisemmin. Opetusviraston on kyettävä selvittämään, mihin se perustaa laskelmansa ja mitkä kaikki tekijät siinä on otettu huomioon. Valmistelussa on tarkasteltava myös alueen muita tiloja; tutkien säästövaihtoehtoja ja tehden niistä myös laskelmia.

Yhtenäiskoulun johtokunta esittää seuraavia toimenpiteitä koulutilojen tehokkaan käytön edistämiseksi jos koulussa on laskennallisesti ylimääräistä tilaa:

1. Yhteisen oppilaaksiottoalueen muodostaminen Käpylän alueelle.
2. Koskelan ala-asteen oppilaiden ohjaaminen Yhtenäiskouluun viidenneltä tai seitsemänneltä luokalta.
3. Oppilaaksiottoalueen rajojen tarkastaminen ja laajentaminen esimerkiksi pohjoisen suuntaan.
4. Mikäli oppilaaksiottoalueisiin ei tule tarkistuksia, on tärkeää säilyttää toissijainen oppilaaksiotto ensimmäisellä luokalla ja palauttaa se seitsemännelle luokalle.
5. Yksi mahdollinen tapa turvata erityisesti yläasteen oppilasmäärät ja monipuolistaa palveluverkkoa perusopetuksen osalta on soveltuvuuskoeluokka,

jonka painotuksena olisi esimerkiksi liikunta ja terveys. Alueelta puuttuu tämääntyyppinen painotus ja sitä tukevat alueen hyvät liikuntapaikat, Mäkelänrinteen urheilulukio ja valtakunnallisesti parhaasta juniorijalkapallovalmennuksesta tunnettu Käpylän Pallo.

6. Esiopetuksen ja alueen erityisluokkien tuominen koulun tiloihin lisäisi tilankäytön tehokkuutta.
7. LUVA-opetuksen vakiinnuttaminen osaksi lukion toimintaa.

3. Yhtenäiskoulun peruskoulutarkastelu

3.1. Oppilasennusteet ja tilat

Yhtenäiskoulun tilat ovat tehokkaassa käytössä (oppilasmäärä 211, tehostettu oppilaspaikkatila 176). Johtokunta ei ymmärrä, miten alueen lähikoulupaikkatarve vuonna 2014 voi olla vain 533, kun alueen oppilasmäärä on tällä hetkellä 1061 (ryhmäkirjeen taulukot 1 ja 2). Lausuntopyynnössä mainituista 468 peruskoululaisesta (= opiskelevat koko kaupunkia palvelevissa kouluissa) vain murto-osa on hakeutunut alueen ulkopuolelle eli heistä valtaosa käy koulua Käpylän peruskoulussa painotetussa opetuksessa tai erityisluokilla. Lausuntopyynnön taulukoista tämä ei selviä.

3.2. Peruskoulun pedagoginen tarkastelu

Johtokunta pitää pedagogista tarkastelua puutteellisena ja ylimalkaisena. Maininta siitä, että ”opetussuunnitelman uudistaminen rinnan palveluverkon kehittämisen kanssa tarjoavat mahdollisuuden kehittää uudenlaista ja innovatiivista palvelukokonaisuutta” jää byrokraattiseksi korulauseeksi. Tulevassa opetussuunnitelmatyössä Yhtenäiskoulun perusopetus toivoo voivansa jatkaa arvokasta yhteistyötä Yhtenäiskoulun lukion kanssa samalla kun yhteistyö alueen peruskoulujen kanssa vahvistuu ja vakiintuu. Seuraava tarkastelu tuo esiin koulun erikoisosaamista ja vahvuuksia:

1. **Laaja-alainen osaaminen ja opetuksen kehittäminen:** Uudessa opetussuunnitelmassa korostetaan perusopetuksen yhtenäisyyttä ja oppilaan oppimispolun jatkumoa ja painotusta laaja-alaiseen osaamiseen. Tämä on Yhtenäiskoulun opetuksen ydin: opettajat ohjaavat oppimista monipuolisesti eri luokka-asteilla. Perinteisen luokkaopetuksen rajoja rikotaan yhteisten kehittämisprojektien kautta. Viimeisimpänä projektina on hyödynnetty verkkopedagogiikkaa ja ilmiöopetusta. Jo ensimmäiseltä luokalta alkava **periodimainen opetus** tukee perusopetuksen yhtenäisyyttä. Oppituntien pituus on koko koulussa 75 min. Tämä mahdollistaa kokonaisuuksien rauhallisemman ja perusteellisemman käsittelyn ja yhteistyön koulun sisällä.
2. Yhtenäiskoulun vahvuus on **oppilaslähtöinen ja perheitä kunnioittava toimintakulttuuri**. Oppilashuoltotyö ja opintojen ohjaaminen nähdään koulussa kaikkien yhteisenä työnä ja tehtävänä.
3. **Kodin ja koulun yhteistyö:** Aktiivinen vanhempainyhdistys tukee toiminnallaan koulua ja mahdollistaa huoltajien keskinäisen yhteistyön kouluun liittyvissä asioissa. Tästä esimerkkinä vanhempainyhdistyksen koulun pihan uudistaminen. Tähän mennessä on hankittu kipeilytelineet, ja vanhempainyhdistys on kerännyt rahaa monitoimiareenan hankkimiseksi koulun pihalle. Hanketta tukevat S-ryhmä ja Palloliitto sekä joukko pienempiä rahoittajia. Koulun pihan kehittäminen ja harrastuskäytössä oleva liikuntasali palvelevat myös lähialueen nuorten ja aikuisten liikkumista,

mikä on kaupungin 2013-2016 strategian mukaista helsinkiläisten liikuntaa lisäävää aloitteellista kansalaistoimintaa.

4. Yhtenäiskoululla on **yksi johtokunta**, joka toiminnallaan tukee koko koulua.
5. **Päättötodistus ja jatko-opintoihin sijoittuminen:** Kaikki Yhtenäiskoulun yhdeksannen luokat oppilaat ovat usean vuoden ajan saaneet päättötodistuksen. Kaikille on myös löytynyt jatko-opintopaikka peruskoulun jälkeen.
6. Koulun **iltapäivätoiminta** on laadukasta ja tukee perusopetusta.
7. **Ympäristötyö ja kansainvälinen yhteistyö:** Yhtenäiskoululla on ollut **Vihreä Lippu** hyvin tehdyn ympäristötyön merkinä vuodesta 2011 alkaen. Yhtenäiskoulu on kv-vierailukoulu vuoden 2014 loppuun saakka. Koulun kansainväliset kehitysmäärärahat ovat sen oppilasmäärään suhteutettuna huomattavat. Toiminta tukee jokapäiväistä koulutyötä.
8. **Yhteistyö opettajankoulutuksen kanssa:** Yhtenäiskoulussa on ollut **vuosittain** useita **opetusharjoittelijoita** Helsingin yliopiston opettajakoulutuksesta, niin luokanopettaja- kuin aineenopettajakoulutuksesta. Neljä kouluyhteisön opettajaa eri kouluasteilta on kouluttautunut **vertaismentoreiksi** toimimaan uusien alalle tulevien opettajien ja rehtoreiden apuna.
9. **Peruskoulu** on mukana **kahdessa opetusviraston hankkeessa:** laaja-alaisten luku- ja kirjoitustaitojen edistäminen ja draamankäyttö opetuksessa. Tämän lisäksi Yhtenäiskoulu on mukana hankkeessa, jossa edistetään oppilaiden valmiuksia toimia tietoyhteiskunnassa. **Tietotekniikkaa** hyödynnetään opetuksessa aktiivisesti.

4. Yhtenäiskoulun lukiotarkastelu

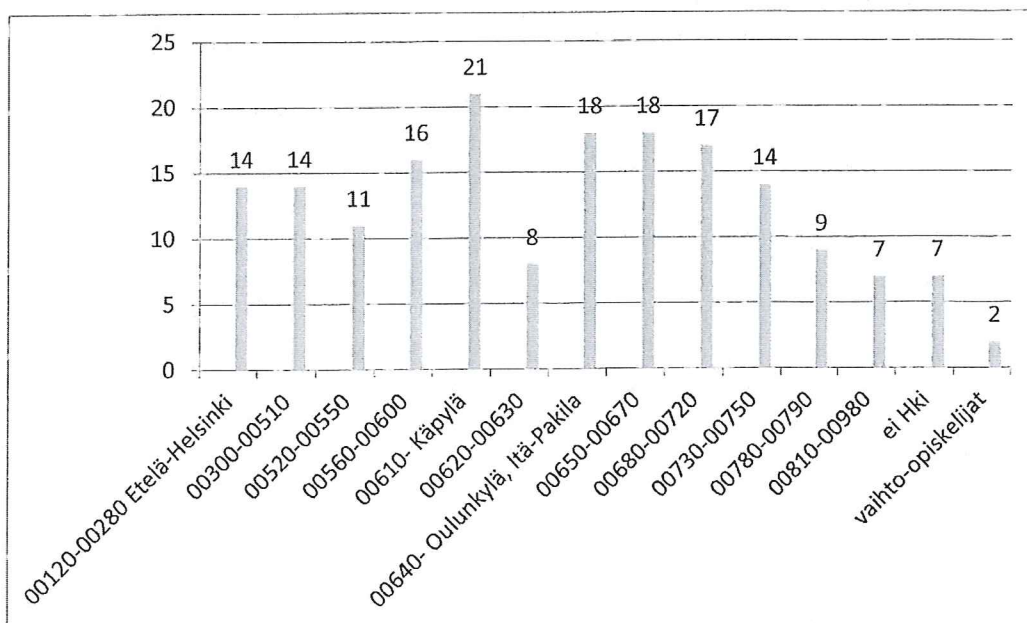
4.1. Yhtenäiskoulun lukio on haluttu lähilukio

Syksyllä alkava LUVA-koulutus nostaa Yhtenäiskoulun lukion opiskelijamäärää pysyvästi 16 opiskelijalla, jolloin lukion opiskelijamäärä vakiintunee 180 opiskelijaan. **Lausuntopyynnössä on** esitetty suunnitelma Alppilan ja Yhtenäiskoulun yhdistetyn lukion opiskelijamäärästä. Tästä on **unohdettu** alkavan LUVA-koulutuksen **opiskelijat**.

Esituksessa todetaan, että ”Yhtenäiskoulun peruskoulun oppilaista vain pieni osa opiskelee Yhtenäiskoulun lukiossa”. Lukiokoulutus ei ole samalla tavalla aluesidonnaista kuin perusopetus. Huomionarvoista on kuitenkin, että suurin yksittäinen joukko lukio-opiskelijoista on tosiasiaa koulun lähialueilta. Yhtenäiskoulun lukio on haluttu lähilukio:

Yhtenäiskoulun lukio-opiskelijoiden kotipaikan postiosoite postinumeralueittain

Lähde: opiskelijarekisteri 14.4.2014

Lukion tilakapasiteetti on joustava, koska kaikki tilat ovat yhteiskäytössä perusopetuksen kanssa. Käytännössä luokkatilat on saatu riittämään, vaikka myös lukion puolella laskennallinen tilakapasiteetti ylittyy.

4.2. Lukion pedagoginen tarkastelu

Johtokunta pitää lausuntopyynnössä esitettyjä väitteitä lukion kurssitarjonnasta yksipuolisina. Johtopäätös, että uuden suuremman lukion synnyttäminen takaisi monipuolisemman opetuksen ja jatko-opintokelpoisuuden, vaatii täsmentämistä. Suurempi lukio ei automaattisesti takaa monipuolisempaa opetusta, eikä varsinkaan jatko-opintokelpoisuutta.

Lukio-opetuksessa kursseja tarjotaan tulobudjetin sallimalla tavalla. Opetukseen on budjetoitu ”opetuksen palkat” arvioidun opiskelijamäärän ja opetuksen tuntihinnan perusteella. Tällä summalla toteutetaan kurssit.

Alla olevassa vertailussa lähtökohtana ovat **Helsingin luonnontiedelukion luvut, jotka ovat tulobudjetista 2013 - opiskelijamäärä 718 ja tuntihinta 2 341,67 €.**

Yhtenäiskoulun luvut ovat tulobudjetista 2014 (koska siinä on Yhtenäiskoulun budjetti on laadittu oikealla opiskelijamääräarviollla ja oikaistulla tuntihinnalla. Kummatkin luvut ovat olleet toistuvasti virheellisiä ennen vuotta 2014) - **opiskelijamäärä 183 ja tuntihinta 2 303,28 €.**

	pakolliset kurssit	syventävät kurssit	soveltavat kurssit	yhteensä tar- jottimella
Helsingin luon- nontiedelukio				
kpl	461	197	109	767,5
%	60%	26%	14%	100%
Yhtenäiskoulun lukio				
kpl	108	48	25	181
%	60%	27%	13%	100%

Vertailusta käy ilmi, että kumpikin koulu tarjoaa prosentuaalisesti saman määrän lukiokursseja. Yleisesti virheellinen käsitys on, että opiskelijamäärältään suuri lukio tarjoaa enemmän valinnaisia kursseja. Lukumääräisesti tarjonta onkin isompi, mutta sama kurssi toistuu useasti kurssitarjonnassa. Esimerkiksi äidinkielen pakollinen kurssi ÄI1 on ollut vuoden aikana Helsingin luonnontiedelukiossa 9 kertaa (220 opiskelijalle) ja Yhtenäiskoulussa 2 kertaa (50 opiskelijalle). Syventäviä ja soveltavia kursseja mitoitetaan vain osalle opiskelijoista.

Yhtenäiskoulun lukio tarjoaa monipuolista opetusta nykymuodossaan, esimerkiksi verkkokurssien ja joustavien opetusjärjestelyjen, kuten itsenäisen opiskelun muodossa. Yhtenäiskoulu tarjoaa valinnaisia kursseja - myös muille kampusalueen lukioille - ja on valmis laajentamaan tätä yhteistyötä koskemaan kaikkia lukion kursseja. **Kampusyhteistyötä on kehitettävä opetusviraston ja muiden alueen koulujen kanssa, säilyttäen eri lukioiden ominaispiirteet ja vahvuudet.**

Yhtenäiskoulun lukio antaa monelle matalan keskiarvon opiskelijalle opiskelupaikan, jossa ehkäistään syrjäytymistä nuoren elämän kannalta ratkaisevassa nivelvaiheessa. Vuonna 2013 aloittaneiden keskiarvot olivat 7,5 ja 9,5 välillä.

Perusopetuksen opinto-ohjaajat Helsingissä ohjaavat erityisoppilaita Yhtenäiskoulun lukioon, koska tietävät **erityisestä huolenpidon kulttuurista**. Erityisen tuen tarpeesta kertoo Ylioppilastutkintolautakunnalta haetut erityisjärjestelyt, joita oli myönnetty kevään 2014 tutkintoon 13 kokelaalle. Kevään tutkintoon oli ilmoittautunut 66 kokeilasta, joten osuus (20%) on valtakunnallisestikin merkittävä.

Yhtenäiskoulun lukiossa on **vahva ohjauksellinen ote**, jolla saadaan haastavat opiskelijat pysymään opinnoissa kiinni. Osa opiskelijoista käy koulua epäsäännöllisesti tai koulunkäynti keskeytyy pitkiksikin ajanjaksoiksi kokonaan. Näihin poissaoloihin puututaan, ja tuki etäopintoihin alkaa mahdollisimman pian. Yhteistyötä nuorisopsykiatrian poliklinikan, usein myös lastensuojelun ja nuorisoseuran kanssa tehdään runsaasti. Toisista kouluista eronneita – selkeästi haasteellisia tapauksia – on otettu Yhtenäiskouluun opiskelemaan.

Yleensä nämä opiskelijat työllistävät opettajia henkilökohtaisen ohjauksen määrän lisääntymisellä. Itsenäisiä, kurssien etäsuorituksia on tähän mennessä lukuvuotta (2013–14), kun neljä täyttä jaksoa on kulunut, 71 kappaletta.

Maahanmuuttajat ovat tutkimusten mukaan haasteita lisäävä ryhmä syrjäytymisriskin vuoksi. Myös opetusviraston edustajat ja esimerkiksi Kuntaliiton varatoimitusjohtaja Tuula Haatainen ovat aivan äskettäin esittäneet huolensa siitä, miten taataan maahanmuuttajanuorien pääsy toisen asteen opintoihin.

LUVA-luokka (=maahanmuuttajien lukioon valmentava ryhmä): Maahanmuuttajien ja vieraskielisten lukioon valmistava koulutus vakinaistetaan valtakunnallisesti lainsäädännön turvin 1.8.2014 alkaen. Opetuslautakunnan suomenkielinen jaosto päätti (28.1.2014), että mikäli rahoitus saadaan, aloitetaan Helsingissä lukioon valmistava koulutus lukuvuonna 2014-2015 Vuosaaren ja Yhtenäiskoulun lukioissa. Koulutukseen otetaan kaksi 16 opiskelijan ryhmää. **Yhtenäiskoulun johtokunta oli yksimielinen sen puolesta**, että opetus alkaa Yhtenäiskoulun lukiossa syksyllä 2014 ja opettajat ovat tämän kevään aikana kirjoittaneet Helsingin kaupungin opetussuunnitelmaa opetusryhmää varten.

Yhtenäiskouluun saatava pysyvä työrauha

Yhtenäiskoulun johtokunta katsoo, että Käpylän alueella olevat koulurakennukset voidaan säilyttää ja tilasäästöjen sijaan alueen laskennallisesti tyhjät koulutilat saadaan tehokäyttöön tuomalla muista hallintokunnista toimintoja tyhjiin tiloihin. Jos tilaleikkauksiin kuitenkin päädytään, ne pitää kohdentaa sinne, missä väljyyttä sijaitsee. Alueen kouluihin tulee vihdoin saada työrauha ja mahdollisuus pitkäjänteiseen opetuksen suunnitteluun.